

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas sayısı:1969/60

Karar sayısı:1970/ 8

Karar tarihi:10/2/1970

Resmi Gazete tarih/sayı:15.12.1970/13695

İstemde bulunan : Kartal Asliye 1. Hukuk Mahkemesi

İstemin konusu : 14/12/1934 günlü, 2613 sayılı Kadastro ve Tapu Tahriri Kanununun 22. maddesinin H bendindeki (ve herhalde on seneye kadar) deyiminin Anayasa'ya aykırılığı iddiasının ciddî görülmesi nedeni ile iptali istenmiştir.

Olay ve iptal için ileri sürülen gerekçeler : Bir yurttaş, Hazineye karşı açmış olduğu davada, tapu kütüğünde kendi adına yazılı taşınmazın kadastroca sahibi bilinmeyen mal sayılıp Hazine adına tapuya geçirilmiş bulunduğunu, kendisinin her yıl malının vergisini ödediğini ileri sürerek haksız yere Hazine adına yapılan tescilin iptaline ve tapu kaydının kendi adına düzeltilmesine karar verilmesini istemiştir. Davalı vekili savunmasında kadastronun kesinleşmesinden beri aradan on yılı aşan bir süre geçmiş bulunması dolayısıyla 2613 sayılı Kanunun 22. maddesinin H bendi gereğince dâvanın reddine karar verilmesini istemiştir. Buna karşı davacı vekili, savunmada dayanılan yasa kuralının, Anayasa'ya aykırılığını ileri sürmüştür.

Mahkemece ciddî görülen iptal nedenleri özetle şunlardır. 2613 sayılı Kanun, mal sahiplerini, kadastronun yapıldığı sırada malları başında bulunmak zorunda bırakmaktadır. Oysa Anayasa yurttaşlara seyahat, çalışma ve mülkiyet hak ve özgürlüklerini tanımıştır. Tapu kütükleri düzensiz ve darma dağınık bir durumdadır. Devlet, kadastro sırasında, bu kütüklerin içinden çıkamayacağını göz önünde tutarak yurttaşların mallarını başında bulunmasını öngörmüştür. Böyle bir yüküm, kamu düzeni düşüncesi ile dahi haklı görülemez. Haklı görülemeyen ve Anayasa'ya aykırı bulunan bir yükümün yerine getirilmemesi sonucunda Hazine adına tapuya geçirilmiş bulunan bir malın geri alınması yollu dâvada hak düşüren bir sürenin kabul edilmiş olması mülkiyet hakkının doğrudan doğruya özüne dokunmaktadır ve böylece ortada Anayasa'ya açık bir aykırılık vardır.

İptali istenilen hüküm : 14/12/1934 günlü, 2613 sayılı Kadastro ve Tapu Tahriri Yasasının 22. maddesinin H bendi şöyledir : Yapılacak ilânlar ve tahkikat üzerine sahibi bulunmayan gayrimenkuller devlet namına kaydolunur. Bu malların on seneye kadar hükmen müstehikkı çıktığı takdirde namına kayıtları tashih edilir ve satılmışsa bedeli verilir. (İptali istenen deyim altı çizilmiştir).

İstemle ilgili Anayasa hükümleri :

"Madde 18- Herkes, seyahat hürriyetine sahiptir; bu hürriyet, ancak milli güvenlik sağlama ve salgın hastalıkları önleme amaçlarıyla kanunla sınırlanabilir.

Herkes, dilediği yerde yerleşme hürriyetine sahiptir; bu hürriyet ancak millî güvenliği sağlama, salgın hastalıkları önleme, kamu mallarını koruma, sosyal, iktisadî ve tarımsal gelişmeyi gerçekleştirme zorunluğu ile ve kanunla sınırlanabilir.

Türkler, yurda girme ve yurt dışına çıkma hürriyetine sahiptir. Yurt dışına çıkma hürriyeti kanunla düzenlenir."

Esas sayısı:1969/60

Karar sayısı:1970/ 8

"Madde 36- Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir. Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz."

"Madde 40- Herkes, dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetlerine sahiptir. Özel teşebbüsler kurmak serbesttir.

Kanun, bu hürriyetleri, ancak kamu yararı amacıyla sınırlayabilir.

Devlet, özel teşebbüslerin millî iktisadin gereklerine ve sosyal amaçlara uygun yürümesini, güvenlik ve kararlılık içinde çalışmasını sağlayacak tedbirleri alır."

İlk inceleme : Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 15. maddesi uyarınca yapılan 23/10/1969 günlü ilk inceleme toplantısında, 44 sayılı Kanunun 27. maddesi uyarınca mahkemece gönderilmesi gereken gerekçeli karar yollanmamış bulunduğu için eksik tamamlanmak üzere dosyanın geri çevrilmesine oybirliği ile karar verilmesi üzerine mahkemece eksik tamamlandığından işin esasının incelenmesine Lütfü Ömerbaş, Feyzullah Uslu, A. Şeref Hocoğlu, Fazıl Öztan, Hakkı Ketenoğlu, Fazıl Uluocak Avni Givda, Muhittin Taylan, Şahap Arıç, Recai Seçkin, Ahmet Akar, Halit Zarbun, Ziya Önel, Mustafa Karaoğlu ve Muhittin Gürün'ün katıldıkları 18/11/1969 günlü toplantıda oybirliği ile karar verilmiştir.

Esasın incelenmesi: Esasa ilişkin raporla dâvaya temel tutulan Anayasa hükümlerine ve dâva konusu Yasaya ilişkin yasama çalışmaları belgeleri ve ilgili bütün hükümler incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü :

Sahibi bulunamadığı için Devlet adına tapuya geçirilen taşınmazların on yıla değin sahibi çıkar ve hakkını mahkemece ispat ederse, tapu kaydı onun adına düzeltilir ve şayet mal satılmışsa Devletçe alınmış olan para malike verilir (Madde 22/H). Dâva konusu kural işte bu kuraldır. Bu kuralın yazılışından anlaşıldığı üzere, bir malın devlet adına tapuya yazılması için onun sahibi bulunduğu saptanmaması zorunludur. Eğer mal tapuda kayıtlı ise ilke olarak sahibi tapu kütüğünde gösterilmiş olacağından bu kuralın uygulanması artık söz konusu edilmeyecektir. Yine bu madde uyarınca Devlet adına kaydedilmiş olan mal, kadastrodan önce tapu kütüğüne yazılı bir mal olsun veya olmasın, sahibi sonradan ortaya çıktığında, (bu malik on yıllık süreden önce dava açmış ise) artık bunun davası dinlenmeyecektir, zira hak düşüren sürenin konması ile güdülen erek, Hazine adına tapu kütüğüne geçirilmiş bulunan bir malın hangi nedene dayanırsa dayansın, on yıldan sonra geri alınmasını önlemektir.

Asliye mahkemesindeki davada, kadastrodan önce davacı adına tapu kütüğüne geçirilmiş iken her nasılsa, kadastro komisyonunca sahibi bulunamadığı bildirilerek 2613 sayılı Yasanın 22/H maddesi gereğince Hazine adına tapuya geçirilmiş bulunduğu ileri sürülen bir taşınmazın tapu kaydının davacı adına düzeltilmesi istenilmiş, Hazine vekili de böyle bir isteme karşı on yıllık hak düşüren süreye dayanmıştır. Buna göre, kadastrodan önce tapu kütüğüne geçirilmiş olmayan bir taşınmaz için açılmış bir dava ve böyle bir davaya karşı ileri sürülmüş hak düşüren süre söz konusu olmadığından, mahkeme ancak tapulu bir taşınmazın Hazine adına tescili sonunda malikin açtığı dava açısından hak düşürücü süre kuralını uygulayacaktır; imdi inceleme ve karar, yalnızca kadastrodan önce tapu kütüğüne yazılmış taşınmaz mallardan Hazine adına geçirilmiş olanların tapu kaydının eski malikler adına düzeltilmesi davalarında söz konusu edilen hak düşüren süre kuralı ile sınırlı olacaktır.

Toplantıya katılan üyelerin çoğunluğu, inceleme konusu on yıllık hak düşüren süre kuralının Anayasa'ya aykırı olduğu görüşünde birleşmişlerdir. Ancak bu görüşler, iki ayrı nitelik taşımaktadır :

Esas sayısı:1969/60

Karar sayısı:1970/ 8

a- Tapu kütüğünün tutulması gerek eski hukukumuzda göre, gerekse Medenî Kanuna göre devlete düşen görevlerden olduğu için bu görevin gereği gibi yerine getirilmemiş olmasından doğan sonuçlardan devletin yararlanması düşünülemez. Dâva konusu işte olduğu gibi, kadastro komisyonunun, malı sahipsiz sayması, devletin görevli memurlarınca bu mala ilişkin tapu kütüğünün komisyona verilememiş olması nedenine dayanmaktadır. Devlet, malın tapusunun komisyona verilmemiş olması sonucunda taşınmazın maliki durumuna girmiş, başka deyimle kendisinin sorumlu tutulması gereken bir durumdan yararlanmış ve on yıllık hak düşüren süreye dayanarak bu haksız durumun sürüp gitmesini sağlamıştır. Haksızlığın sürüp gitmesini sağlayan etken, on yıllık hak düşüren süre olduğu için bu süreyi öngören yasa kuralı, Anayasa'nın 36. maddesi ile güvence altına alınmış bulunan mülkiyet hakkının özüne dokunmakta ve böylece Anayasa'nın 36. ve 11. maddelerine aykırı bir niteliğe bürünmektedir. Kaldı ki Medenî Kanununun 928 maddesi uyarınca hiçbir kişi, tapu kütüğünde yazılı olan bir durumu bilmediğini ileri süremez ve böyle bir durumu bilmemiş olmasına dayanarak kendi yararına bir hukukî durum yaratamaz. Burada devlet yararına Medenî Kanununun 928. maddesinin uygulanmaması sonucu dahi doğmaktadır ki bu sonuç, Anayasa'nın 12. maddesi ile benimsenmiş bulunan yasa önünde eşitlik ilkesine de aykırıdır ve inceleme konusu kural, bu yönden dahi Anayasa ile çatışmaktadır. Bundan başka hukuk devleti ilkesinin gereklerinden birisi, bireylerin kazanılmış haklarına herkesin saygı göstermesini sağlamaktır; oysa burada devlet, üçüncü kişiye karşı korumakla ödevli olduğu mülkiyet hakkım, bu hakkın kendi düzenlediği tapu kütüğüne dayandığım göz önünde tutmadan, tartışma konusu, hak düşüren süre kuralıyla, kendisi tanımamaktadır. Bundan dolayı bu kural, Anayasa'nın 2. maddesinde öngörülen hukuk devleti ilkesine de aykırıdır.

Lütfi Ömerbaş, Salim Başol, A. Şeref Hoccoğlu, Fazlı Öztan, Muhittin Taylan ve Muhittin Gürün, bu görüşü benimsemişlerdir.

b- Dâva konusu kuralı kapsayan 2613 sayılı Yasa, eski hukukî durumlardaki kararsızlıkları sona erdirmek ve gerçek hukukî durumu saptamak ve bunun tapu kütüklerinden kesinlikle anlaşılmasını sağlamak için konulmuş bulunduğu göre bu yasa uyarınca yapılan yanlış işlemler sonunda kaybedilen hakların ileri sürülmesinin kadastroca kendi adlarına taşınmaz mal saptanmış kişiler yararına belli bir süreye bağlanması ve o sürenin geçmesi ile eski hakların sona ermiş sayılması, hukukî durumda kararlılığı sağlamaya elverişli, yerinde bir tedbir sayılmak gerekir. Gerçekten, kadastroya dayanılarak düzenlenen tapu kütükleriyle belirlenmiş bulunan hukukî durumun kararlılık göstermesi, ancak kadastrodan önceki hukukî duruma dayanılarak kadastro üzerine kurulmuş bulunan kütüklerdeki kayıtların değiştirilmesini gerektirecek dâvaların önlenmesi ile sağlanabilir; dâvaların önlenmesi için en uygun yol, hak düşüren süre yoludur. Eğer böyle önleyici bir yol benimsenmeyecek olursa uzun yıllar geçtikten sonra bile kadastroya dayanan tapu kütüklerinin silinip değiştirilmesi ve herkesin, tapu kütüklerine karşı beslemesi gerekli güvenin sarsılması sakıncası doğacaktır. Medenî Kanun veya Borçlar Kanunu kurallarıyla bu sakıncalar önlenemez. Nitekim, Medenî Kanunun taşınmazlara ilişkin aynı hakları düzenleyen kuralları arasında hak düşüren süreye ya da dâvayı engelleyici zaman aşımına yer verilmiş değildir; Medenî Kanununun 638. ve 639. maddelerindeki süreler ise sadece hak kazandırıcı zaman aşımı süreleridir ve ancak eylemli zilyetler yararına sonuç doğurabilirler. Borçlar Kanununun 125. ve sonra gelen maddelerindeki zaman aşımı kuralları ise, aynı hak dâvalarına uygulanamaz. Demek ki, özel bir hak düşüren süre kuralı zorunludur ve böyle bir tedbir kamu yararına dayanan ve bu niteliğine Anayasa'nın 36. maddesinin 2. fıkrası kuralına uygun bir sınırlandırma oluşturmaktadır. Bilindiği üzere, Anayasa'nın 36. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca mülkiyet hakkının kamu yararı düşüncesi ile sınırlandırılmasına engel yoktur. Ancak bu sınırlandırmanın olayımızda yeni malikin yarar ile daha açıkçası kamu yararı ile eski malikin yararını bağdaştırabilecek bir durum göstermesi dahi zorunludur. Burada sınırlandırmanın on yıl gibi kısa bir süre temel tutularak öngörülmüş olması, eski malikin mülkiyet hakkım ortadan kaldırma niteliğini göstermektedir. Özellikle hukuk

Esas sayısı:1969/60

Karar sayısı:1970/ 8

düzenimizde tapulu mallarda ancak yirmi yıllık bir sürenin Medenî Kanununun 639.. maddesinde gösterilen koşullar altında geçmesi sonunda zilyet yararına tescili isteme hakkı doğmaktadır ve böylece eski malikle yeni malikin haklarının bağdaştırılması ve hukuki durumlarda kararlılığının sağlanması için yirmi yıllık bir süre gerekli görülmüştür, inceleme konusu kuralda yalnız hazine yararına öngörülen on yıllık süre, haklı nedene dayanmayan bir eşitsizlik yaratmaktadır. Tapuya bağlı mallarda Hazine yararına kabul edilebilecek bir süre ancak yirmi yıl gibi bir süre olabilir ve yirmi yıl malının hukuki durumu ile ilgilenmemiş olan bir kimsenin artık hakkından yoksun bırakılması kadastro işlemleri ile sağlanmak istenen hukuki kararlılık bakımından yerinde görülebilir.

Burada Medenî Kanununun 683. maddesindeki on yıllık süreyi yeterli gören kurala dayanılarak tartışma konusu kuralla 638. maddedeki kural arasında benzerlik bulunduğu ileri sürülüp ortada eşitsizlik ve sürede kısalık bulunmadığı savunulamaz. Medenî Kanununun 638. maddesinde kendi adına ve haklı bir nedene dayanmaksızın tapuda malik gözüken bir kimsenin, çekişmesiz, aralıksız olarak ve iyi niyetle on yıl taşınmaz malın zilyetliğini sürdürecektir olursa onun adına olan tapu kaydının haksız nedene dayanması dolayısıyla düzeltilmesinin istenilemeyeceği ve tapudaki kayıt haklı bir nedene dayanmasa bile kayıt sahibinin tam anlamı ile mülkiyet hakkını edinmiş sayılacağı ilkesi benimsenmiştir. Olayımızda Hazine, Medenî Kanununun 928. maddesi uyarınca yerin tapu kütüğünde eski malik adına kayıtlı olduğunu bilmediğini ileri süremeyeceğine göre Hazine iyi niyetli zilyed durumunda olamaz. Demek ki Medenî Kanununun 638. maddesinde aranılan iyi niyet koşulu, Hazine için gerçekleşmiş bulunamayacağından Hazinesinin durumunun Medenî Kanununun 638. maddesine uygun bir zilyed durumu olarak kabulü hukuka uygun düşmez.

Kadastro işlerinde hukuki kararlılığı sağlamak üzere eski maliklerin haklarının belli bir süre ile sınırlandırılması ilkesi. Anayasa'ya uygun sayılınca sürenin takdirinin yaşama yetkisi alanına girdiği ve sürenin uzunluk ya da kısalığı bakımından Anayasa'ya aykırılık düşünülmemeyeceği görüşü, doğru değildir; çünkü yasa koyucu hukuki düzenlemelerde kendisine tanınmış olan takdir yetkisini, ancak Anayasal sınırlar içinde kullanabilir; bu yön Anayasa'nın 8. maddesi kuralından anlaşılmaktadır. Anayasa'nın 2. maddesinde öngörülen hukuk devleti ilkesi, konulacak kurallarda adalet ve hakkaniyet ölçülerinin gözönünde tutulmasını gerektirir; bu ölçüler ise, hukuk kurallarının konulmasında birbiri ile çatışan yararların yerinde ve yolunda olarak uzlaştırmasını zorunlu kılar. İnceleme konusu kuralda benimsenen on yıllık sürenin kısalığı, benzer olaylarda yasalarca benimsenmiş bulunan kurullarla yapılan karşılaştırma sonunda, az yukarıda belirtildiği üzere, anlaşılmaktadır. Demek ki çatışan yararlar, yerinde ve yolunda olarak bağdaştırılmış değildir.

Bu nedenlerle tartışma konusu kuralın iptali gerektirir.

Sait Koçak, Avni Givda, Recai Seçkin, Ahmet Akar ve Halit Zarbun bu görüşü benimsemişlerdir.

Feyzullah Uslu, Hakkı Ketenoğlu, Fazıl Uluocak ve İhsan Ecemiş, incelenen kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu görüşüne katılmamışlardır.

SONUÇ : 2613 sayılı, 14/12/1934 günlü Kanununun 22. maddesinin H bendindeki "on seneye kadar" deyiminin yalnız tapulu taşınmazlar yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline, Feyzullah Uslu, Hakkı Ketenoğlu, Fazıl Uluocak ve İhsan Ecemiş'in karşı oyları ile ve oyçokluğu ile 10/2/1970 gününde karar verildi.

Esas sayısı:1969/60
Karar sayısı:1970/ 8

Başkanvekili
Lütfü Ömerbaş

Üye
Salim Başol

Üye
Feyzullah Uslu

Üye
A. Şeref Hocaoglu

Üye
Fazlı Öztan

Üye
Hakkı Ketenoğlu

Üye
Fazıl Uluocak

Üye
Sait Koçak

Üye
Avni Givda

Üye
Muhittin Taylan

Üye
İhsan Ecemiş

Üye
Recai Seçkin

Üye
Ahmet Akar

Üye
Halit ZARBUN

Üye
Muhittin GÜRÜN

KARŞI OY YAZIMIZ

Hukukta belirli süreler belirli hukuki sonuçlar doğurur bunların içinde zaman aşımı ve hak düşürücü süreler özel bir önem taşır. Bu süreler bir alacağın, hakkın elde edilebilmesini zaman bakımından sınırlar. Diğer deyimle hakkını uzun süre kullanmayan hak sahibi, hakkını kullanmak olanağından yoksun kalır. Çünkü hukukun ilkelerinden biride güvenlik ve kararlılıktır. Herkesin belirli süre içinde hakkından emin olması, güven ve kararlılığa kavuşması kamu yararı gereğidir. İşte geniş anlamı ile zaman aşımı bir taraftan hakkın selâmet ve emniyetini artırmak, güven ve kararlılığı sağlamak ve mahkemelerin işini hafifletmek suretiyle kamu yararını korur diğer taraftan kişilerin çok eski iddialara hedef olmalarına engel olması ve uzun yıllar zan altında bırakılmamasını sağlama bakımından özel yararlarını korur.

Hiç şüphe yokki haksız bir durum nihayet akıp giden hayatın sevk ve kudretiyle değişir ve hukuka uygun bir hale girer "Eski vakıalardan istitlâl edildiği iddia olunan haklar galip ihtimal ile ya asla vücut bulmamışlar veya mevcudiyetleri nihayet bulmuştur." eski hukukumuzda da bu husus şöyle ifade edilirdi : "Dâvayı iktidar mevcut ve özür mefkud iken uzun müddet dâva etmemek hakkın olmadığına delâlet eder." İmdi zaman aşımı hukukun güvenlik ve kararlılık kuralının bir sonucu, belirli bir durumu düzenleyici ve islâh edicidir.

Bu gerekçelerle geniş manada zaman aşımı müessesesi hukukta yer almış ve meşruluk kazanmıştır.

Konumuzu teşkil eden 2613 sayılı Kanunun 22. maddesinin H bendi aynen şöyledir :

Esas sayısı:1969/60

Karar sayısı:1970/ 8

"Yapılacak ilânlar ve tahkik üzerine sahibi bulunamayan gayrimenkuller Devlet namına kaydolunur. Bu malların 10 seneye kadar hükmen müstahikkı çıktığı takdirde namına kaydı tashih edilir ve satılmış ise bedeli verilir."

Bizce, bu bend yukarıda açıklanan gerekçelere göre Anayasanın hiç bir maddesine aykırı değildir. Yıllar boyunca taşınmaz malıyla ilgisini kesmiş bir kişi o malı terketmiş onunla hukuki bağı kesmiş kişi niteliğindedir.

2613 sayılı Kanuna göre bir taşınmaz mal gelişigüzel değil, çeşitli ilanlardan ve uzun incelemelerden sonra hukuki durumu tayin olunur. Diğer taraftan bu kanun bir tasfiye kanunudur. Taşınmaz malların hukuki ve henesi durumunu düzenleyici ve tespit edici bir kanundur.

(Madde : 1) Taşınmaz mal ister tapulu, ister tapusuz olsun 2613 sayılı Kanun tapusuz mallan tapulamak, tapulu malların da kayıtlarını bu kanun hükümlerine göre yenilemek suretiyle kadaströ plânları tanzim ve tapu sicilleri tesis eder. Bu tespit ve tesis, yukarıda işaret olunduğu gibi, uzun işlem ve amelîyelere tabidir.

Bir kere kadaströsuna başlanacak olan yer, Tapu ve Kadaströ Genel Müdürlüğünün teklif ve Genel Müdürlüğün bağı bulunduğü Bakanlığın tasvibi ile belli edilir ve Genel Müdürlükçe ve kadaströsuna yapılacak olan mahal Valiliğince gazete ile ve gazete olmayan yerlerde alışılmış şekilde ve bir ay içinde ilân olunur. Bundan sonra Kadaströsuna başlanan şehir, kasaba ve köylerin, yoksa, sınırları tayin olunur. Ve kadaströ mıntıkasında tahdidin başlayacağı 15 gün evvel mahalli gazetelerle ve olmayan yerlerde mutat şekillerle ilân edilir.

Kadaströ tahdidinde en önemli işlem ve eylem tasarruf incelemeleridir. Zira Kadaströ teknik bir iş olmaktan ziyade, hukuki bir problemdir. Bu hususun incelenmesi için kadaströ postaları tarafından gayrimenkul sahiplerine beyannameler dağıtılır bunlar sahipleri ve isterlerse posta kâtipleri tarafından bir ay içinde doldurulur, bütün vesikalar eklenerek postalara verilir. Postalar beyanname vermeyenlere ait gayrimenkullerin tahdidini tapu ve vergi kayıtları ile, mevcutsa, tapu haritalarına göre yapar, bunların uygulanmasında ve mülkiyet haklarının tespitinde bilirkişilerin ve gerekirse komşuların bilgi ve beyanlarından faydalanılır. Postalar belediye veya ihtiyar meclisi tarafından bilirkişi olarak seçilecek en az iki kişi ile birlikte, varsa ve gelirse ilgililerin önünde eldeki belgeleri bilirkişilerden alınacak bilgilerden de faydalanarak gayrimenkullere uygular. Ve böylece sınırları belirtmek suretiyle tasarruf krokisini yaparlar.

Uzun inceleme ve uygulamalardan sonra kadaströ komisyonları, tasarruf haklarını tespit ve kadaströ tahriri ikmal olunan yerlerin planlarıyla herhangi parçanın kimler namına kaydolunduğunu gösterir cetvelleri alâkalıların öğrenmeleri için iki ay müddetle asar ve varsa mahallî gazetelerle duyurulur. (Madde : 25)

İşte özetlenen bu işlemlerden ve taşınmaz malın Hazine namına kayıt ve tescilinden itibaren de 10 yıl geçtikten sonra hiç bir kişi o mal üzerinde istihkak iddiasında bulunmazsa o mal Hazînenin olur. Bu kadar uzun işlem ve eylemler ve incelemeler sırasında ilgisiz kalan ve Hazine namına tescilinden itibaren de 10 yılı geçiren kişi o mal üzerinde tasarruf ve mülkiyet iddiasında bulunamaz. Bu uzun hak düşürücü süre durumu düzenlemiş ve ıslâh ederek o mal sahibinin Hazine olduğunun kabulünü zorunlu kılmıştır. Sürüp ve akıp giden hayat, fiili durumu hukukileştirmiş ve "fiili durumu hukuki duruma çevirmiş ve böylece kararlı bir hal yaratmıştır. Bu sonuçta kamu yararının bir gereğidir. Mülkiyet hakkı kamu yaran gereği kayıtlanabilir. Nitekim Anayasa'nın 36 ncı maddesine göre mülkiyet hakkı kamu yararı amacıyla kanunla sınırlanabilir.

Prensip bu olunca sürenin 10 yıl veya daha fazla olması üzerinde durulmaması gerekir. Kanımızca Anayasa Mahkemesinin görevi, esas itibariyle prensipleri halletmektir. Teferruatla

Esas sayısı:1969/60
Karar sayısı:1970/ 8

meşgul olmaya düzeni ve teşkilâtı elverişli değildir. Toplumun yararına olan süreyi, memleket düzeyine yayılmış teşkilâtı ve uzmanları bulunan yürütme organı, memleketin dört bucağından gelmiş bulunan mebuslardan ve senatörlerden müteşekkil yasama organı daha isabetli tespit ve tayineder.

Açıklanan bu nedenlerden ötürü çoğunluğun görüşüne katılmıyoruz ve dâvanın reddi gerektiği kanısında bulunuyoruz.

Üye
Hakkı Ketenoğlu

Üye
Feyzullah Uslu

Üye
Fazıl Uluocak

KARŞI OY YAZIMIZ

Gayrimenkul mülkiyeti konusunda ve kadastro işlerinde hukuki istikran sağlamak, süregelen yerleşmiş fiili durumları hukukileştirmek üzere, hukuki bir müessese olan, hak düşürücü süre kuralından yararlanılmasında Anayasa'ya bir aykırılık olmadığı gibi, bu sürenin takdir ve tespiti de esas itibariyle kanun koyucunun yasama yetkisi içindedir. İptali istenilen hükümle bu sürenin on yıl olarak tespit edilmiş olmasında ise kanunun maksadiyle bağdaşmayan ve çatışan yararlıardan yalnız Devlet yararını korumayı hedef tutan bir nitelik yoktur. Kanunun tümü gözönünde tutulursa kişi yararının korunması amacıyla gereken tedbirlerin alındığı görülür. Hazine adına tescil uyulması mecburi uzun formalitelere ve ilânlara bağlı tutulmuş ve bundan sonra da 10 yıllık bir hak arama süresi tanınmıştır.

Bu sebeplerle dâva konusu hükümde Anayasaya aykırılık bulunmadığı düşüncesindeyim ve iptal kararına karşıyım.

Üye
İhsan Ecemiş